

“A alguns sectors d’ERC els costa d’entendre que som en una crisi de creixement”

Josep-Lluís Carod-Rovira, vice-president de la Generalitat de Catalunya i president d’ERC, analitza la situació de la seva formació a les portes de la Conferència Nacional, el dia 20 d’octubre, i la cruïlla en què, a parer seu, viu avui l’independentisme.

A què atribuïu l’arribada de dos sectors crítics a la Conferència Nacional del dia 20 d’octubre?

—Esquerra és un partit de funcionament i de cultura participativa, on la consciència crítica dels militants és molt elevada i, a diferència d’algunes altres formacions, té conductes d’expressió. Per tant és normal. L’altre factor —precisament perquè Esquerra és el partit que té els objectius més ambiciosos i hem tingut poc temps d’experiència de govern— és que hi ha qui vol accelerar l’arribada als objectius finals. Passa que perquè el ritme s’acceleri has de tenir un suport social més ampli del que tens en aquest moment. Amb els diputats que tenia Esquerra fa deu o quinze anys es van fer petits passos. Amb els que tenim ara n’hem fet i en farem de molt importants. Però només podem anar més de pressa si som més. I per ser més hem de reforçar la imatge de partit gran, de partit seriós, de partit atractiu i útil a la gent.

—En aquest debat hi ha qui demana que Esquerra marqui més perfil propi dins del govern.

—Segur que totes les posicions crítiques sempre tenen una part de veritat. És clar que el pes de l’independentisme polític ha de ser superior, però és que l’electorat català ha volgut que no en tingui més. Tenim 21 diputats. I crec que les dues darreres legislatures són, fins ara, quan l’independentisme polític ha aconseguit els millors resultats. Superada la barrera dels 20, ens situem com a partit mitjà. Abans, la batalla era

convertir Esquerra en partit mitjà. S’ha aconseguit. Precisament, quan hem fet propostes molt properes a la quotidianitat de la gent. Ara la batalla següent és passar a ser partit gran. Partit de govern ja ho som, som un partit gradual que sap que tot no es pot aconseguir de cop. Ara, hem d’aconseguir ser més atractius a la majoria de la població.

—La relació amb el PSOE ha canviat. L’estació federal, de la qual es parlava al principi, no sembla existir. Això fa plantejar a Esquerra una modificació estratègica?

—Quan vam anar amb el discurs de l’estació federal, alguns ja sabíem que a Espanya no se la creu ningú. Però no volíem que ningú ens pogués dir mai que no havíem allargat la mà a l’esquerra espanyola. I quan hem ho hem fet, no hem estat correspostos.

No és cert que el PP i el PSOE siguin el mateix. El PSOE ve de tradició democràtica, ha patit la repressió franquista i té al davant persones amables i educades. Però això no té res a veure amb la política. Per tant, a l’hora de la veritat, el federalisme a Espanya no existeix. Les úniques iniciatives per a imaginar-se l’estat espanyol de manera diferent, en clau plural, han sortit sempre de Catalunya. Per tant, en aquest país hauríem de fer el pensament de no perdre més temps, ni més oportunitats, ni beneficis a regenerar Espanya, que era el gran objectiu del catalanisme, el segle XX. Espanya ja s’ha regenerat. I és una absoluta utopia pensar que a Espanya algú es vulgui federar amb Catalunya.

És més fàcil d’assolir una nació catalana independent que no una Espanya federal. La segona necessita l’acord de totes dues parts, mentre que la primera, si és una voluntat majoritària, només en necessita una.

—En aquesta línia proposeu la idea d’un referèndum el 2014. Vista la reacció a la proposta del lehendakari Ibarretxe, o la correlació de forces a Catalunya, és factible aquest plantejament realment?

—Molta gent que fins ara no s’havia sentit afectada per la idea d’una Catalunya sobirana, comença a veure que això té relació directa amb la quotidianitat. Cada vegada a la societat catalana hi ha més gent que s’assembla al personatge de Molière, que parlava en prosa, però ell no ho sabia. Cada vegada hi ha més gent en aquest país que és independentista i no ho sap. I, com fa anys que dic, l’accés a la sobirania no vindrà pel sector lingüístic i cultural, que seran factors complementaris, sinó que vindrà pel benestar, per la gestió de la quotidianitat, per la qualitat de la prestació dels serveis públics. De llengua i de pàtria catalana en tenim uns quants. De ganes d’assegurar als seus fill i filles unes condicions millors en té tothom. És aquí on cada vegada hi ha més gent fatigada. És allò de la fatiga d’Espanya, tot allò que porta la E d’Espanya és el que no funciona: Renfe, Red Eléctrica Española, Alta Velocidad Española (que, si em permeteu, és l’única velocitat del món que té nacionalitat), AENA, etc.

No dic que el 2014 serem independents, sinó que hi pot haver unes condicions que permetin que la societat catalana hagi adquirit més arguments per pensar si ja està bé, o si vol estar d’una altra manera.

—Quines condicions?

—El 2014 s’hauran acabat els set anys de l’aplicació de la disposició addicional tercera de l’Estatut. Veurem si s’ha acomplert aquesta inversió prevista en infraestructures de prop del 18% o 19%. Tindrem també l’oportunitat de veure,

quan ja hauran desaparegut els fons europeus —dels quals tant s'han beneficiat determinats territoris espanyols, i tant poc Catalunya—, què passa, com repercuteix. I finalment, perquè en política totes les batalles es guanyen en el terreny dels símbols: el 2014 farà 300 anys que Catalunya va perdre la seva condició d'estat. És un bon moment per a fer un exercici de democràcia.

—**Què se'n podria esperar d'una consulta d'aquesta mena?**

—Home, no ho sabem, entre més coses perquè mai no se'ns ha preguntat. Però és que, a més a més, Catalunya ja ho ha provat tot, amb Espanya: dictadures, intents de genocidis conscients i organitzats, ha provat democràcia, ha provat autonomia, ha provat la inexistència d'una via federal. Només falta provar el divorci amistós i el bon veïnatge.

Dit això, amb Espanya hem de continuar tenint-hi grans espais de complicitat i col·laboració. Però col·laborar no vol dir supeditar-nos-hi.

A més a més, penso que tots els referèndums d'autodeterminació es guanyen, encara que no superis el 50%. Quan a un país se li fa una consulta popular sobre la sobirania, res no torna a ser igual. Tothom ja sap que aquell país és a la llista d'espera per a la sobirania,

i que un dia faran un referèndum i el guanyaran. Tothom sap que al Quebec hi passa alguna cosa, i que un dia faran un referèndum i el guanyaran.

Doncs això és el que vull per al meu país. Sabent que hem de canviar l'actitud de l'independentisme polític i, de vegades, de cert nacionalisme una mica tronat. El nostre projecte no és contra Espanya, sinó a favor de Catalunya. Diem simplement que Espanya no representa avui un valor afegit per a Catalunya.

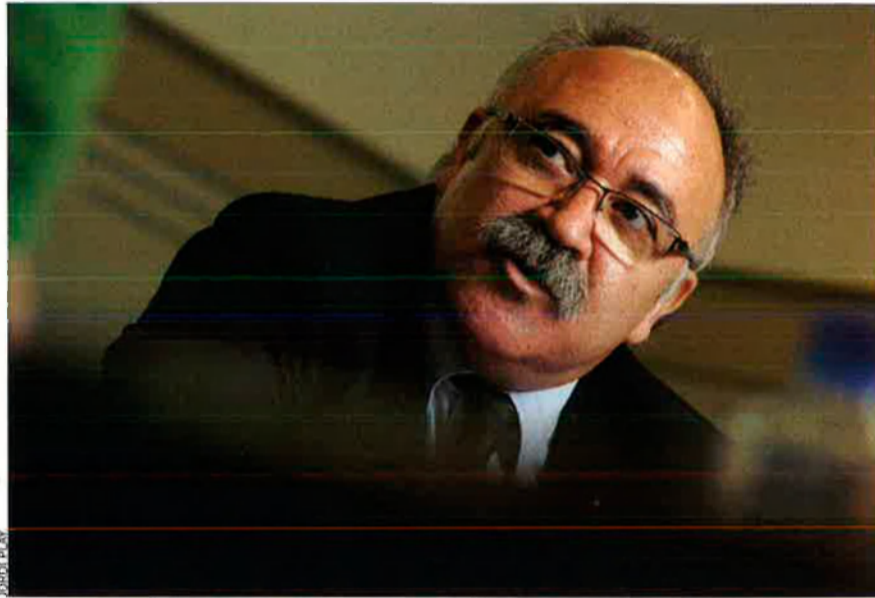
—**Aquest debat intern d'Esquerra respon a aquest canvi d'actitud que dieu que cal en l'independentisme?**

—Sí. Esquerra és a la cruïlla de si continua essent l'expressió de l'independentisme de sempre, amb algun càrrec institucional, o bé si opta per assumir que és un partit mitjà, amb l'aspiració de ser un de gran, que a la propera onada política el diàleg principal sigui a tres, no a dos com ha estat fins ara. A alguns sectors d'Esquerra els costa d'entendre que som en una crisi de creixement, entesa la *crisi* en la dimensió positiva. La batalla que Esquerra ha de guanyar és la d'optar entre una pràctica política que ens situa en la marginalitat, amb un discurs radical que serveix simplement per fer més independentistes els qui ja

ho són, o optar per una vocació de majoria política en la qual fem que s'estengui la consciència nacional. Per tant, des del govern, per treballar per aquest escenari, hem de fer polítiques com la del Pacte Nacional per l'Habitatge, o la Llei de Serveis Socials, que permetin que les persones que viuen en aquest país s'hi identifiquin, se l'acabin estimant, i sobretot hi vegin el país que representa el futur dels seus fills i filles, néts i nétes.

En aquesta batalla per aconseguir una majoria social per la sobirania, Esquerra ha de mantenir l'electorat de sempre; ha de saber que amb l'electorat de sempre ha fet grandíssims passos per arribar fins aquí. Però per arribar on volem arribar, no n'hi ha prou. Per tant, hem de conjuminar el fet de mantenir els qui ja hi érem amb el fet d'incorporar aquells a qui fins ara no els havia passat mai pel cap que ens podrien votar.

Aquesta és la batalla que té Esquerra per guanyar. Aquest és el debat que ha de fer Esquerra. Si es vol fer un discurs que espanti, que no sumi, és fàcil. "A veure qui la diu més grossa": aquest concurs ja el conec. És el discurs de trenta anys d'independentisme català. L'important no és a veure qui la diu més grossa, sinó qui la fa més grossa. I només la pots fer grossa si hi ha molta gent que ho vol.

—Amb aquesta estratègia no us podeu trobar amb la paradoxa que si arriba a bon port una gestió eficaç faci innecessària una reivindicació nacional sobiranista?

—Això és impossible perquè són pactes per a cohesionar i fer augmentar l'orgull de país. Generen identificació amb el govern del país perquè les coses que en depenen funcionen bé. Ara, queda clar que aquests pactes no ho resolen tot. I és clar que en aspectes essencials Catalunya no hi té la darrera paraula.

Hem d'aspirar a tot allò que no decideixi Brussel·les, ho hem de decidir nosaltres. Això és la independència del segle XXI. Em ric dels qui diuen que la reivindicació d'un estat és una cosa superada. No conec cap estat que hagi plegat de ser-ho.

La força que pot tenir el nostre projecte es basa en la utilitat, però també en la seriositat amb què el plantejem. Mentre el projecte independentista aparegui formalment com a radical, no avançarem, perquè de radical ja ho és prou en el fons. Per tant, no cal que el radicalitzem amb les formes. Les formes han de ser moderadíssimes. Està bé que nosaltres anem davant, però darrere ha de venir la gent, i per això la gent ha d'entendre allò que fem.

—A banda d'aquest debat intern, també hi ha el factor del lideratge a Esquerra. A les darreres eleccions es va optar pel tàndem Carod-Puigcercós. Aquest fórmula perdurarà?

—Cada moment, els partits fan allò que més els convé. Fa quatre anys no era previst que anés de cap de llista a Madrid i hi vaig anar. Esquerra ha de fer allò que li convingui més en cada ocasió. En tot cas, vull dir que no hi ha ni la més mínima diferència estratègica entre allò que pensi jo del paper d'Esquerra a la societat catalana i allò que en pensi Joan Puigcercós, o al revés.

—De tota manera, aquest paper que reclameu per a Esquerra no va acabar de funcionar, veient els resultats de les passades eleccions municipals, no?

—Un dels problemes que té Esquerra és que assumeix com a pròpies afirmacions que vénen de formacions polítiques adversàries nostres. Un dels tòpics és que Esquerra no ha fet un bons resultats a les eleccions municipals. Evidentment que no hem fet els millors resultats, perquè els van fer CiU i el PSC. Ara, Esquerra ha consolidat allò que havia guanyat a les anteriors, que és la seva posició de tercera força. Hem passat de 1.300 regidors a 1.600. Hem passat d'uns 130 alcaldes a 188. I hem passat de cap president de diputació a dos de les quatre diputacions catalanes. És incomprendible que algú vulgui negar que això és un resultat més positiu del que teníem.

Per tant, sense llançar les campanes al vol, continuem avançant. És un signe d'immaduresa pensar que els processos socials avancen per una lògica matemàtica. Com que a les darreres vam doblar,

doncs, ara: si ara teníem 130 alcaldes n'hem de tenir 260; i de regidors, de 1300 a 2600. Ui, ui, ui... A poc a poc i bona lletra.

—De tota manera, a l'àrea metropolitana de Barcelona, on se situa part de la població destinatària d'aquesta estratègia d'intentar penetrar en electorat tradicionalment no independentista, no va acabar de funcionar no?

—Aquí hi ha hagut un error d'anàlisi de resultats. Fa quatre anys ens vam equivocar quan vam dir Esquerra ja ha entrat a l'àrea metropolitana de Barcelona. Perquè havíem crescut a tot un seguit de municipis. Analitzat amb concreció, què havia passat? Que havíem crescut al centre d'aquestes ciutats on viu la major part de població catalana d'origen, però en canvi als barris no havíem pujat. Ara és quan hem pujat als barris. És simptomàtic que Esquerra hagi tret més bon resultat a Nou Barris que no a Sarrià-Sant Gervasi, a Barcelona. Això és indicatiu que, per primer cop, molt lentament, perquè no hi ha res que costi tant com els canvis de mentalitat col·lectiva, Esquerra es va guanyant la confiança de sectors socials diferents als de sempre. I això no es fa de la nit al dia. Això és regularitat, constància, seriositat, veure Esquerra com un partit estable i no com un partit que no saps mai per on et sortirà... A principi dels 90 vam fer un viatge, com a partit, per Estònia, Letònia i Lituània, per veure'n els processos d'independència. Era una època en la qual el meu fill gran, que ara ja té 30 anys, tenia un quadern d'autògrafs. I vaig aconseguir que signés l'autògraf un dels líders del Tautas Fronte, el front popular per la independència de Letònia, i aquest li va posar en letó —i ho sé perquè m'ho va dir ell, perquè jo no sé letó— aquesta frase que sempre l'he recordada: "Vés creixent cada vegada més, i només quan tinguis les ales ben fortes, fes-les volar." Un problema per a Esquerra pot ser voler volar abans de tenir les ales fortes. I aleshores tothom sap que vas directament a fote't una castanya contra terra. I jo crec que l'independentisme polític ja ha tingut massa topades contra terra i que ja ha arribat l'hora.

Enric Rimbau